

POJIŠTĚNÍ

DIDAKTIKA FINANČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ NA SŠ

VOJTĚCH KRÁL

Definice pojištění

- ▶ Přenesení rizika vzniku negativních důsledků pojistných událostí z osoby, která je těmto rizikům vystavena na osobu, která se za úplatu zavazuje poskytnout pojištěnému tzv. **pojistné plnění**.
- ▶ sjednává se vždy na určité časové období, tzv. pojistná doba
- ▶ V zásadě rozlišujeme dva druhy pojištění:
 - ▶ **sociální pojištění** (povinné, financováno ze státního rozpočtu)
 - ▶ **soukromé pojištění** (podnikatelská činnost pojišťoven, mnoho druhů)

Základní pojmy

pojistitel

- subjekt, jehož předmětem podnikání je provozování pojišťovací činnosti (obvykle pojišťovna)

pojistník

- subjekt, který uzavřel s pojistitelem pojistnou smlouvu

pojištěný

- subjekt, na jehož majetek (nebo zdraví či odpovědnost) se pojištění vztahuje

Pojišťovna

- ▶ právnická osoba (finanční instituce), která za úplatu (platba pojistného) poskytuje krytí rizik pojištěného subjektu
- ▶ v procesu pojištění vystupuje jako pojistitel
- ▶ v ČR jich působí asi 50 (mezi nejznámější patří Česká pojišťovna, Generali nebo různé zdravotní pojišťovny, např. VZP)
- ▶ činnost pojišťoven je povolována a regulována státem (zákon č. 277/2009 Sb., o pojišťovnictví)

Něco z historie

- ▶ počátky pojišťovnictví dle nepřímých důkazů již ve starověkém Egyptě (cca 2500 př. n. l.)
- ▶ antické Řecko – první „pojištění“ pro případ zranění ve válce
- ▶ starověký Řím – první instituce připomínající pojišťovny
- ▶ v našich končinách až ve vrcholném středověku (12. století) vznik řemeslnických cechů a jiných uskupení
- ▶ další rozvoj souvisel s dopravou (odpovědnost za škodu – nejprve námořní, pak pozemní a nakonec železniční) a také pojistky proti požárům (17. stol.)
- ▶ v pravém slova smyslu až po roce 1848

Druhy pojištění

osob

- pojištěným (pojištěncem) je fyzická osoba. Mnoho druhů, nejznámějšími jsou životní či úrazové pojištění.

majetku

- tzv. neživotní pojištění (nemovitostí, domácností, aj. věcí) proti zničení, poškození nebo odcizení. Důležitá je hodnota majetku, na které je závislá výše pojistného plnění.

zájmu

- pojištění škody, kterou způsobíme přímo či nepřímo
- patří sem např. pojištění odpovědnosti za škodu a povinné ručení

Pojištění osob

ŽIVOTNÍ

- ▶ kryje riziko **smrti** – zaopatření blízkých osob
- ▶ nebo **dožití se** (určité doby či události) – např. když v důsledku věku nebudu schopen zajistit si dostatečný příjem

ÚRAZOVÉ A NEMOCENSKÉ

- ▶ ne povinné státní pojištění, ale **soukromé doplňující** (navíc)
- ▶ kryje následky (i trvalé) úrazů, léčebné výlohy či dobu hospitalizace
- ▶ zabezpečení občanů v období nemoci (nemohou vydělávat)

DŮCHODOVÉ

- ▶ základní důchodové pojištění tvoří spolu s nemocenským součást sociálního zabezpečení (tzv. první pilíř důchodového pojištění)
- ▶ navíc máme různá **penzijní připojištění** (forma spoření s příspěvky od státu) = tzv. třetí pilíř

Pojištění majetku

- ▶ řadíme mezi pojištění sjednáváná dobrovolně
- ▶ pojistky lze dělit v zásadě do dvou kategorií podle toho, jestli má dojít ke vzniku:
 - ▶ přímých věcných škod
 - ▶ finančních ztrát
- ▶ Nejznámější typy:
 - ▶ havarijní – sjednává majitel motorového vozidla (i motocyklu) a kryje škody, které na vozidle vzniknou v důsledku poškození či odcizení vozidla
 - ▶ živelní – je možno sjednat pro případ poškození majetku v důsledku nějaké živelné události (např. požár, povodeň, zemětřesení, pád stromu, důsledkem námrazy, atd.)

Pojištění majetku

Mezi nejběžnější druhy pojištění majetku, které se navíc mohou plést, řadíme:

- ▶ pojištění nemovitosti – kryje poškození stavby jako takové (zdi, okna, střecha), ale i vedlejší stavby, jako třeba zahradní domek, či bazén.
- ▶ pojištění domácnosti – vztahuje se na vybavení bytu nebo domu (spotřebiče, nábytek, ale také oblečení, knihy nebo šperky), dále lze pojistit i tzv. stavební součásti, mezi něž řadíme kuchyňskou linku, obklady stěn či plovoucí podlahu. Nevztahuje se však na automobil v garáži!
- ▶ obě pojistky se pak mohou hodit v případě živelné události, vloupání či vandalismu.

Pojištění zájmu (odpovědnosti)

V této kategorii rozlišujeme v podstatě jen dva druhy pojištění

povinné ručení (pojištění odpovědnosti z provozu vozidla)

- ▶ jeho smyslem je ručení za škody na zdraví či majetku třetích osob, které byly způsobeny provozem vozidla
- ▶ musí být sjednáno pro každé vozidlo, které je v provozu

pojištění odpovědnosti za škodu

- ▶ kryje škody, které pojištěný způsobí svou činností nebo provozem svého majetku
- ▶ rozlišujeme pojištění pro běžné občany a pojištění pro zaměstnance (tzv. pojistka na blbost)

Využití ve škole

- ▶ SŠ – základy společenských věd – 3. ročník
- ▶ VO – člověk a svět práce (finance)
- ▶ plán hodiny:
 - ▶ brainstorming na téma „pojištění“ (aktivace prekonceptů) (cca 4 min.)
 - ▶ prezentace s úvodem do tématu (co, proč, jak) (cca 6 – 8 min.)
 - ▶ skupinová práce (skupinky žáků po čtyřech až šesti žácích budou mít za úkol zpracovat poster se třemi základními druhy pojištění – osob, majetku, zájmu. 1 – 2 členové ze skupiny budou vždy vysláni do tzv. expertní skupiny. Ty budou celkem 3, přičemž v každé se bude řešit pouze jeden druh pojištění. K dispozici budou mít žáci knihy a internet, s jejichž pomocí si budou dělat poznámky. Po návratu do původní skupiny vytvoří poster formátu A3, v němž zohlední poznatky z expertních skupin.
 - ▶ prezentace posterů skupinkou zbytku třídy (cca 5 – 7 min.)

Doporučení žákům

- ▶ v následující hodině v rámci opakování by nebylo od věci říci žákům, kterou pojistku je vhodné uzavřít a kdy
- ▶ např. je vhodné sjednat si penzijní připojištění, jelikož se jedná o velmi výhodné zhodnocení peněz
- ▶ rovněž životní pojištění je zbytečné sjednávat dokud není na našich příjmech závislá jiná osoba
- ▶ a kupříkladu havarijní pojištění se vyplatí založit až k vozidlu, jehož hodnota je alespoň cca 100 tisíc Kč

Zdroje

- ▶ ČEJKOVÁ, Viktória. *Pojišťovnictví*. Brno: Vydavatelství Masarykovy univerzity, 1995. ISBN 80-210-1236-6.
- ▶ *Pojištění*. Dostupné z: <https://www.psfv.cz/cs/pojisteni> [cit. 28. 3. 2019].
- ▶ ČAPEK, Robert. *Moderní didaktika: lexikon výukových a hodnoticích metod*. Praha: Grada, 2015. Pedagogika. ISBN 978-80-247-3450-7.